

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล เป็นประเภทการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์ โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

ระยะที่ 3 การทดสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์ โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

เป้าหมาย กำหนดกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

แหล่งข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เอกสาร ตำรา ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและงานวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2552 - เดือนกุมภาพันธ์ 2553

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อเนื้อหา
ที่เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา

2. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้ เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็น
องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และ โมเดลการวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ซึ่งจากการศึกษา พบว่า มี องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ
และ องค์ประกอบย่อย 17 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ องค์ประกอบหลักด้านการกำหนดทิศทาง

และนโยบาย มี องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ
เป้าหมาย 2) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) การเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษา และ
4) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบหลักด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศและวัฒนธรรมเพื่อการ
เรียนรู้ 2) การสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดี และ 3) การแลกเปลี่ยนความคิดและสะท้อน
ผลงาน องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีองค์ประกอบย่อย 3
องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนิน โครงการและกิจกรรม 2) การสนับสนุนความเป็นมืออาชีพ
ของครู และ 3) การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบหลักด้านการบริหาร
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเข้าใจ
หลักสูตรกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การใช้และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การให้คำปรึกษา
ข้อมูลทางวิชาการ และ 4) การให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนการสอน และองค์ประกอบ
หลักด้านการส่งเสริมคุณภาพนักเรียน มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การ
พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความคาดหวังต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และ
3) การเพิ่มพูนความก้าวหน้าของนักเรียน

3. กำหนดกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
รวมทั้งสังเคราะห์ความรู้เพื่อความสอดคล้องกับองค์ประกอบย่อยที่กำหนดแต่ละองค์ประกอบ

ผลที่ได้รับ ได้องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย โมเดลการวัด กรอบแนวคิด
และร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาเทศบาล

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาเทศบาล

เป้าหมาย กำหนดตัวบ่งชี้เบื้องต้นในแต่ละองค์ประกอบและโมเดลความสัมพันธ์
โครงสร้างพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนมีนาคม 2553 - เดือนเมษายน 2553

เครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการสนทนา
กลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการ
วิจัยในขั้นตอนนี้ โดยการพิจารณาคัดเลือกจากอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษาทั้งใน
ระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และระดับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลที่มีผลงานดีเด่น ทั้งนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะด้าน
ความรู้ความสามารถตามสาขาอาชีพหรือประสบการณ์ ที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneous group)
ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาเทศบาล เพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และให้
ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา
จำนวน 2 คน ด้านการบริหารการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 3 คน ด้านการบริหารสำนักการศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน และด้านการบริหารสถานศึกษาเทศบาล
จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน จากนั้นผู้วิจัยได้นำรายนามผู้เชี่ยวชาญและคุณสมบัติ
ดังกล่าว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ
รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก

2. จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group guide) และแบบ
บันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนด
ผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator) ผู้จดบันทึกการประชุม (Note taker) ผู้บันทึกเสียงและภาพ

จากนั้นผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 ได้แก่ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ มากำหนดเป็นแนวคำถาม 2 ประเด็น ได้แก่

คำถามที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ด้านการกำหนดทิศทางและนโยบาย ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมคุณภาพนักเรียน ควรมีการเพิ่มเติมจากที่ผู้วิจัยนำเสนออะไรบ้าง

คำถามที่ 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ที่ผู้วิจัยนำเสนอมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพียงใดและมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในบริบทของเทศบาลหรือไม่ อย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม พร้อมปรับปรุงและจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการศึกษาล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ ก่อนจัดการสนทนากลุ่ม

3. จัดการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดขึ้น ในวันที่ 25 มีนาคม 2553 ระหว่างเวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมวิบูลย์ - ยูพิน เลขาพงศ์ชนะ ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ประสานงานและเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลตามแนวคำถามที่กำหนด ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผลจากการสนทนากลุ่ม ได้มีการปรับปรุงในข้อความและเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปประเด็นความคิดเห็น รวมทั้งนำผลดังกล่าว มาประกอบพิจารณาพร้อมกับร่างตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และปรับปรุงเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ใหม่ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของเทศบาลมากที่สุด พร้อมนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ผลที่ได้รับ ได้ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบและ โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลที่มีความสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบยืนยันตัวบ่งชี้และความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เป้าหมาย กำหนดโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4,878 คน จาก 142 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 920 คน จาก 92 โรงเรียน

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤษภาคม 2553 - เดือนสิงหาคม 2553

เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่ดีของสถานศึกษาแต่ละเทศบาล ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง และทำการสุ่มสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามประเภทของเทศบาล ประกอบด้วยเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล โดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ 15-30 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 41 ; วาโร เฟิงส์วาศี, 2551 : 187-189) และได้จำนวนสถานศึกษาระหว่าง 18-35 โรงเรียน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่สอดคล้องกับใช้สถิติขั้นสูง สำหรับการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน กล่าวคือต้องใช้ กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 5 หน่วย ต่อหนึ่งตัวแปร หรือต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 เท่าของตัวแปร ซึ่งตัวแปรการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 17 ตัวแปร ดังนั้น

สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จะต้องเท่ากับ 85 โรงเรียน จึงจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538 : 46 ; Stevens. 1996 : 372) อย่างไรก็ตามเพื่อความเหมาะสมและมีความมั่นใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มเกณฑ์การกำหนดขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง เป็นร้อยละ 65 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ทำให้ได้สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 โรงเรียน รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข

จากนั้นผู้วิจัยได้ เลือกเจาะจงกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามสถานภาพ

ของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้ สถานศึกษาละ 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 920 คน จาก 92 โรงเรียน 47 เทศบาล และในการเลือกรายชื่อของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45 ; สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2546 : 22) รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค

2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพของตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท และได้กำหนดความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

สำหรับข้อคำถามจะครอบคลุมองค์ประกอบหลักทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทางและนโยบาย 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร 4) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการส่งเสริมคุณภาพนักเรียน สำหรับการหาคุณภาพของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ที่ได้รับการพัฒนาในระยะที่ 2 มาจัดทำเป็นร่างแบบสอบถาม ได้จำนวนทั้งสิ้น 75 ข้อ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้อง เพื่อนำไปปรับปรุง และส่งให้แก่

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมด้านเนื้อหาภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล และความสอดคล้องของตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ไว้ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่เป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ
- ในการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวบ่งชี้
พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้นผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามของตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป พบว่าทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .77 ถึง 1.00 รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก จ และจัดทำเป็นแบบสอบถาม พร้อมนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จำนวน 6 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน ดังนี้ คือ 1) โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดสมอราย) สังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 3) โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 4) โรงเรียนเทศบาลบ้านสุขสำราญ สังกัดเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 5) โรงเรียนเทศบาล 1 กุดชุม (คุรุราษฎร์บำรุง) สังกัดเทศบาลตำบลกุดชุมพัฒนา จังหวัดยโสธร และ 6) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลลำน้ำพอง สังกัดเทศบาลตำบลลำน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ เท่ากับ .999 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha co-efficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม รายข้ออยู่ระหว่าง .9855 ถึง .9858 รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก จ

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือประสานงานจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงนายกเทศมนตรี เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการกำกับติดตามการให้ข้อมูล พร้อมกับแนบหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อชี้แจงและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลแต่ละสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดและระบุวันส่งคืนแบบสอบถามอย่างชัดเจน เมื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 870 ชุด จาก 920 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.57 และลงรหัสกำกับ (Coding) สำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1

โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความเหมาะสม ของตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล โดยการหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมายตามหลักเกณฑ์และพิจารณาตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ดังนี้ (สุทธิรัช คนกาญจน์. 2547 : 45)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เท่ากับ มีความเหมาะสมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เท่ากับ มีความเหมาะสมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เท่ากับ มีความเหมาะสมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เท่ากับ มีความเหมาะสมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เท่ากับ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation co-efficiency) ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำไปวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ตัวแปรที่นำมาจะต้องมี

ความสัมพันธ์กันหรือมีค่า Factor loading ไม่น้อยกว่า .30 (สุกมาส อังสุโชติ และคณะ. 2552 : 97 ; Tacq. 1997 : 280)

ค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ใช้วิเคราะห์หาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าที่เหมาะสมจะต้องมากกว่า .50 และค่า KMO จะเท่ากับ 1 เมื่อตัวแปรแต่ละตัวสามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอื่นโดยปราศจากความคลาดเคลื่อน ส่วนค่าในช่วงอื่น ๆ แปลความหมาย ดังนี้ (Hair and others. 1998 : 99)

.80 ขึ้นไป	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดีมาก
.70 - .79	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดี
.60 - .69	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบปานกลาง
.50 - .59	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบน้อย
น้อยกว่า .50	ไม่เหมาะสมที่จะนำข้อมูลชุดนี้มาวิเคราะห์องค์ประกอบ

ค่าสถิติของ Bartlett (Bartlett's test of sphericity) ใช้ทดสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ถ้ามีนัยสำคัญ แสดงว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ (สุกมาส อังสุโชติ และคณะ. 2552 : 98)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) โดยใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์โลกที่สูงสุด (Maximum likelihood : ML) และค่าสถิติตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ระดับการยอมรับคือไม่มีนัยสำคัญหรือค่า P-value มากกว่า .05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index = GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index = AGFI) ระดับการยอมรับคือ มีค่ามากกว่า .90 ขึ้นไป ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังที่สองเฉลี่ย (Root mean square error of approximation : RMSEA) ระดับการยอมรับคือ น้อยกว่า .08 และค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (Critical N : CN) ระดับการยอมรับคือ มากกว่าหรือเท่ากับ 200 (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2551 : 144-145 ; อ้างอิงมาจาก Joreskog & Sorbom. 1993)

4. วิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้และทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี

และงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป รวมทั้งการปรับ โมเดลจากค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อให้ได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลที่ได้รับ ได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

กล่าวโดยสรุปจากภาพรวมสำหรับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถแสดงเป็นตารางสรุปขั้นตอนการวิจัยและปฏิทินปฏิบัติการวิจัยได้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 12 สรุปขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

คำถามการวิจัย	ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	สถิติ/การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลในแต่ละองค์ประกอบควรมีอะไรบ้าง	ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล	เพื่อกำหนดองค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล	1.ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ กำหนดองค์ประกอบ 3.จัดทำกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้	-	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)	องค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล
	ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล	เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล	1.พิจารณาคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ 2.จัดทำเอกสารประกอบและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3.ประสานงาน และเชิญผู้เชี่ยวชาญประชุมพิจารณากรอบแนวคิด และร่างตัวบ่งชี้ จัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) 4.สรุปประเด็นความคิดเห็น 5.ปรับปรุงและพัฒนาตัวบ่งชี้	- เอกสารประกอบ การสนทนากลุ่ม - แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)	ตัวบ่งชี้และโมเดล ความสัมพันธ์ โครงสร้างตัวบ่งชี้ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล

คำถามการวิจัย	ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2. โมเดลความสัมพันธ์ โครงสร้างตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการภาวะผู้นำทาง วิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา เทศบาล ที่ สร้างและพัฒนาศูนย์ ความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ หรือไม่	ระยะที่ 3 การทดสอบความ สอดคล้องของโมเดล ความสัมพันธ์ โครงสร้าง ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาเทศบาล กับ สร้างและพัฒนาศูนย์ ความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ หรือไม่	เพื่อทดสอบยืนยันความ สอดคล้องของโมเดล ความสัมพันธ์ โครงสร้าง ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการภาวะ ผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา เทศบาล ที่ได้สร้างและ พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิง ประจักษ์	1.กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2.สร้างและพัฒนาเครื่องมือ 3.เก็บรวบรวมข้อมูล 4.วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 5.วิเคราะห์ความเหมาะสมของ ตัวบ่งชี้ 6.วิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยัน 7.วิเคราะห์ตรวจสอบความ สอดคล้องของโมเดล 8. ปรับโมเดลจากค่าสถิติที่ ได้จากวิธีการวิเคราะห์	แบบสอบถามเพื่อหา คุณภาพของ ตัวบ่งชี้	การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิง ยืนยัน (Confirmatory factor analysis)	โมเดลความสัมพันธ์ โครงสร้างตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาเทศบาล

